

UZASADNIENIE

(sporządzone na skutek wniosku obrońcy skazanego)

A. S. wystąpił z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego (wniosek – k. 4-6). Skazany wnosił o połączenie kar wymierzonych wyrokami:

- Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie w sprawie **VIII K 270/14**,
- Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie w sprawie **VIII K 675/14**,
- i Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie **XII K 105/15**

oraz wymierzenie kary łącznej 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Skazany wniósł o doprowadzenie go na rozprawę w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Jego wniosek nie został uwzględniony – skazanemu wyznaczono obrońcę z urzędu.

Na rozprawie obrońca skazanego przyłączyła się do wniosku skazanego wnosząc o połączenie wskazanych przez niego kar i wymierzenie kary łącznej 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Natomiast Prokurator wskazując na zasadność stosowania przepisów kodeksu karnego obowiązujących od dnia 1 lipca 2015r. wnosił o połączenie kar wymierzonych wyrokami wskazanymi przez A. S. we wniosku, ale domagał się orzeczenia kary łącznej 11 lat pozbawienia wolności (k. 64-65).

Rozpoznając wniosek skazanego Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. dotychczas został czterokrotnie skazany wyrokami różnych sądów na kary pozbawienia wolności i inne kary. W zakresie niezbędnym do wydania wyroku łącznego ustalono, że został skazany wyrokami:

1. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie **z dnia 11 czerwca 2014r.** (sygn. akt **VIII K 80/14**) za czyn z art. 292 § 1 kk popełniony w bliżej nieokreślonym czasie, nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2014r. i nie później niż do dnia 24 stycznia 2014r. na karę 3 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na świadczeniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie, na której poczet zaliczono okres zatrzymania od dnia 24 stycznia 2014r. do dnia 25 stycznia 2014r.

Kara ograniczenia wolności została wykonana.

(k. 44 – odpis wyroku; k. 45-46 – informacja o wykonaniu kary)

2. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie **z dnia 2 września 2014r.** (sygn. akt **VIII K 270/14**) za czyn z art. 280 § 1 kk w zb. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełniony dnia 19 marca 2014r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie postanowieniem wydanym dnia 28 lipca 2016r. (sygn. akt VIII Ko 1279/16) zarządził wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności, na której poczet zaliczył okres tymczasowego aresztowania od dnia 21 marca 2014r. do dnia 3 kwietnia 2014r.

Kara pozbawienia wolności oczekuje na wprowadzenie do wykonania od dnia 13 sierpnia 2024r. – jej koniec obliczono na dzień 31 lipca 2026r.

(k. 48-50 – odpis wyroku; k. 51 – odpis postanowienia)

3. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 15 grudnia 2014r.** (sygn. akt **VIII K 675/14**) za czyn z art. 278 § 1 kk popełniony dnia 22 lipca 2014r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie postanowieniem wydanym dnia 28 lipca 2016r. (sygn. akt VIII Ko 1276/16) zarządził wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności. Na jej poczet zaliczył okres zatrzymania dnia 20 września 2014r., dnia 21 września 2014r. i dnia 22 września 2014r..

Kara pozbawienia wolności oczekuje na wprowadzenie do wykonania od dnia 17 sierpnia 2023r. – jej koniec obliczono na dzień 13 sierpnia 2024r.

(k. 53 – odpis wyroku; k. 54 – odpis postanowienia)

4. Sądu Okręgowego w Warszawie z **dnia 1 października 2015r.** (sygn. akt **XII K 105/15**) utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 maja 2016r. (sygn. akt II AKa 67/16) za:

a) czyn z art. 280 § 2 kk w zb. z art. 157 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełniony w dniu 14 lutego 2015r. na karę 8 lat pozbawienia wolności,

b) czyn z art. 157 § 2 kk popełniony w dniu 14 lutego 2015r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

gdzie za zbiegające się czyny wymierzono karę łączną 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na jej poczet zaliczono okres tymczasowego aresztowania od dnia 14 lutego 2015r. do dnia 1 października 2015r..

Skazany następnie odbywał karę łączną pozbawienia wolności do dnia 22 grudnia 2015r. i aktualnie ja odbywa od dnia 28 grudnia 2015r. – jej koniec obliczono na dzień 17 sierpnia 2023r.

(k. 57-59, 60-61 – odpisy wyroków)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie znajdujących się w aktach sprawy na przywołanych powyżej kartach odpisów wyroków i postanowień, jak również informacji o karalności skazanego (k. 26-27), opinii o skazanym (k. 28-32), wydruków z systemu N. (k. 6-16) i innych dokumentów z akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jakkolwiek obrońca skazanego domagała się sporządzenia uzasadnienia jedynie odnośnie wymiaru kary – Sąd dla zupełności wyводу sporządził uzasadnienie całości orzeczenia.

Dnia 1 lipca 2015r. weszła w życie nowelizacja kodeksu karnego – zmianie uległy m. in. przepisy określające zasady łączenia kar. Ustawodawca odszedł od konstrukcji zbiegu przestępstw (dotychczasowy art. 85 kk) na rzecz zasady łączenia kar podlegających wykonaniu (art. 85 § 2 kk po nowelizacji).

Art. 19 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r., poz. 396) stanowi, że przepisów rozdziału IX kodeksu karnego w nowym brzmieniu nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem 1 lipca 2015r., chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie nowelizacji.

W piśmiennictwie wskazuje się (J. Majewski, Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015, Warszawa 2015, s. 544-545), że przepis art. 19 ust. 1 Ustawy nowelizującej wprowadza unormowanie szczególne w stosunku do art. 4 § 1 kk. W myśl ogólnej zasady kodeksowej, normującej kwestię kolizji ustaw w czasie, ustanowionej w art. 4 § 1 kk, łącząc po wejściu w życie noweli z dnia 20 lutego 2015r. węzłem kary łącznej kary prawomocnie orzeczone przed wejściem w życie tej noweli należałoby stosować ustawę nową (czyli przepisy rozdziału IX kodeksu karnego w brzmieniu nadanym

nowelą), a ustawę obowiązującą poprzednio (przepisy rozdziału IX w dotychczasowym brzmieniu), tylko wtedy, gdyby była ona względniejsza dla sprawcy. Przepis art. 19 ust. 1 noweli lutowej wprowadza odstępstwo od tej zasady. Wyraża się ono w tym, że w rozważanym zakresie wyłącza się stosowanie ustawy nowej do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie z tym, że owo wyłączenie nie obejmuje wypadków, w których zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem już po tym dniu.

W tożsamy sposób wypowiedział się Włodzimierz Wróbel (Włodzimierz Wróbel [w:] Włodzimierz Wróbel (red.), Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz, Kraków 2015, s. 912, 914-915 – tezy 19.49 i 19.53-54). Autor ten wskazał, iż gdy wszystkie przestępstwa zostały popełnione przed dniem 1 lipca 2015r. oraz przed tą datą orzeczono prawomocnie kary za te przestępstwa wyrażne uregulowanie ustawy nowelizującej (art. 19 ust. 1) wyłącza możliwość stosowania kodeksu karnego w nowym brzmieniu. **Wyrok łączny winien być wydany na podstawie dotychczasowych przepisów o karze łącznej.** Ale we wszystkich wypadkach, **które nie spełniają kryterium popełnienia czynów i prawomocnych skazań przed dniem 1 lipca 2015r. do orzekania kary łącznej znajdzie zastosowanie reguła z art. 4 § 1 kk:** sąd ustalając, że doszło do zbiegu przestępstw (stara regulacja) lub zbiegu kar (nowa regulacja) będzie musiał ocenić, którą ustawę zastosować w zakresie ewentualnego orzeczenia kary łącznej **kierując się kryterium ustawy względniejszej.** W ustabilizowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowana jest teza, iż art. 4 § 1 kk w zakresie orzekania kary łącznej obejmuje wszelkie zmiany ustawodawcze, jakie nastąpiły pomiędzy czasem popełnienia przestępstw i czasem wydania rozstrzygnięcia o karze łącznej (w wyroku łącznym, jak w wyroku skazującym). Orzecznictwo to ukształtowało się na gruncie art. 89 § 1a, który wszedł w życie dnia 8 czerwca 2010r. Przepis ten dopuścił możliwość łączenia kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem wykonania i orzeczenia w ich miejsce bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Przed tą datą powszechnie przyjmowano w orzecznictwie, że w sytuacji, gdyby po połączeniu takich kar nie zachodziły warunki do orzeczenia warunkowego zawieszenia kary łącznej, brak jest podstaw do łączenia takich kar. Po wejściu w życie art. 89 § 1a kk przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że nowa regulacja – na mocy art. 4 § 1 kk – ma zastosowanie tylko do kar orzeczonych za czyny popełnione po dniu 7 czerwca 2010r. (np. wyrok SN z dnia 8.11.2011r., IV KK 171/11, Lex nr 1044052).

Wynik przytoczonego wywodu jest następujący: nawet gdyby do prawomocnego orzeczenia kar za przestępstwa popełnione przed dniem 1 lipca 2015r. doszło już po tej dacie, to bez względu na to, na podstawie jakiej ustawy kary te orzeczono (kodeks karny w brzmieniu sprzed lub po dniu 1 lipca 2015r.) **możliwe będzie orzeczenie kary łącznej za te przestępstwa albo na podstawie ustawy nowej, albo poprzednio obowiązującej.** Stosowanie kryterium ustawy względniejszej w rozumieniu art. 4 § 1 kk w odniesieniu do orzekania kary łącznej nie różni się niczym od innych przypadków, w których sąd musi dokonać tej oceny (to jest, gdy wprost orzeka o zasadach odpowiedzialności karnej). **Stosowanie kryterium ustawy względniejszej polega na porównaniu konsekwencji, jakie hipotetycznie zostałyby orzeczone na gruncie jednej i drugiej ustawy oraz przy stosowaniu wszystkich jej regulacji. Ustawą względniejszą jest ustawa, która przewiduje łagodniejsze konsekwencje w konkretnym wypadku.**

Adrian Sobolewski wszystkich przypisanych mu przestępstw **dopuścił się przed dniem 1 lipca 2015r. Niemniej ostatni z wyroków uprawomocnił się po tej dacie** (notabene został też po niej wydany). **Chodzi o wyrok:**

- [4.] Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 1 października 2015r. (sygn. akt XII K 105/15)
(prawomocny dnia 11 maja 2016r.).

Dlatego połączenie kar mogło nastąpić na podstawie przepisów obowiązujących od dnia 1 lipca 2015r. Jednocześnie Sąd był obowiązany badać, czy przepisy obowiązujące uprzednio nie są względniejsze dla skazanego.

Stosownie do brzmienia art. 85 kk (po nowelizacji) jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną (§ 1). Podstawą orzeczenia kary łącznej **są wymierzone i podlegające wykonaniu**, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1 (§ 2).

Łączeniu ze sobą podlegają kary tego samego rodzaju. Dopuszczalne jest również połączenie kary pozbawienia wolności oraz kary ograniczenia wolności i wymierzenie kary łącznej według zasad przewidzianych w art. 87 §§ 1 i 2 kk. Połączeniu podlega też kara bezwzględna pozbawienia wolności i kara pozbawienia wolności wymierzona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (art. 89 §§ 1-1b kk).

Art. 86 § 1 kk stanowi, że Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności; karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach. W przypadku łączenia kar grzywny sąd określa na nowo wysokość stawki dziennej, kierując się wskazaniem określonymi w art. 33 § 3; wysokość stawki dziennej nie może jednak przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 kk). Jeżeli chociażby jedna z podlegających łączeniu grzywien jest wymierzona kwotowo, karę łączną grzywny wymierza się kwotowo (art. 86 § 2a kk). Zasady te stosuje się odpowiednio, jeżeli przynajmniej jedną z kar podlegających łączeniu jest już orzeczona kara łączna (art. 86 § 4 kk).

W tym miejscu wypunktować należało, że z dniem 1 lipca 2015r. uchylony został art. 92 kk, który stanowił: wydaniu wyroku łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw lub zbiegające się przestępstwa zostały już w całości albo w części wykonane; przepis art. 71 § 2 stosuje się odpowiednio. Z zestawienia uchylecia art. 92 kk i obecnej treści art. 85 § 2 kk **wynika jasno, że obecnie w optyce sądu wydającego wyrok łączny pozostają wyłącznie kary podlegające wykonaniu**. Przez takowe należy rozumieć:

- kary wykonywane na moment wydania wyroku łącznego (np. aktualnie wykonywana kara pozbawienia wolności lub kara ograniczenia wolności w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 1) kk, gdzie skazany jest w trakcie wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne),
- kary oczekujące na wprowadzenie do wykonania (np. kolejne kary pozbawienia wolności).

Z regulacji procesowych przywołać wypada, iż sąd orzeka karę łączną: 1) w wyroku skazującym – w odniesieniu do kar wymierzonych za przypisane oskarżonemu tym wyrokiem przestępstwa, 2) w wyroku łącznym – w pozostałych wypadkach (art. 568a § 1 kpk). Zgodnie zaś z treścią art. 569 § 1 kpk jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby, którą prawomocnie skazano lub wobec której orzeczono karę łączną wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący lub łączny w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu. Jeżeli w pierwszej instancji orzekały sądy różnego rzędu, wyrok łączny wydaje sąd wyższego rzędu (art. 569 § 2 kpk).

Przechodząc zaś do analizy dotychczasowych skazań A. S. : badanie informacji o karalności, akt spraw jednostkowych, informacji przekazanych przez sądy wyrokujące i danych z systemu ewidencyjnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej (system N.) doprowadziło do następujących wniosków w zakresie wykonania kar wymierzonych poszczególnymi wyrokami:

- [1.] Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 11 czerwca 2014r.** (sygn. akt **VIII K 80/14**) (kara ograniczenia wolności została wykonana);
- [2.] Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 2 września 2014r.** (sygn. akt **VIII K 270/14**) (**kara pozbawienia wolności**)

oczekuje na wprowadzenie do wykonania);

- [3.] Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 15 grudnia 2014r.** (sygn. akt **VIII K 675/14**) (**kara pozbawienia wolności oczekuje na wprowadzenie do wykonania);**
- [4.] Sąd Okręgowy w Warszawie z **dnia 1 października 2015r.** (sygn. akt **XII K 105/15**) (**kara pozbawienia wolności aktualnie wykonywana).**

Przeprowadzona analiza doprowadziła do konstatacji, że łączeniu podlegać będą (jako podlegające wykonaniu) **kary pozbawienia wolności** wymierzone wyrokami opisanymi w punktach [2.], [3.] i [4.], to jest:

- [2.] **kara 2 lat pozbawienia wolności** wymierzona wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 2 września 2014r.** (sygn. akt **VIII K 270/14**),
- [3.] **kara 1 roku pozbawienia wolności** wymierzona wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z **dnia 15 grudnia 2014r.** (sygn. akt **VIII K 675/14**),
- [4.] **kara łączna 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności** wymierzona wyrokiem

Sądu Okręgowego w Warszawie

z **dnia 1 października 2015r.** (sygn. akt **XII K 105/15**).

Tutaj należało zaakcentować, że w myśl znowelizowanych przepisów **łączeniu podlegają kary łączne** (o ile takowe zostały orzeczone w wyrokach jednostkowych), **a nie tylko kary jednostkowe**. Innymi słowy rozwiązanie wprowadzone przez ustawodawcę w art. 86 § 4 kk w zw. z art. 86 § 1 kk zgodne jest z tzw. teorią śladu, która aż do dnia 1 lipca 2015r. była odrzucana przez judykaturę.

Należało odnieść się też do art. 85 §§ 3-3a kk. Przepisy te (od dnia 15 kwietnia 2016r.) stanowią: jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu **z karą odbywaną** w czasie popełnienia czynu oraz jeżeli kara wykonywana lub orzeczona, o której mowa w § 3, stanie się następnie podstawą orzeczenia kary lub kar łącznych, zakaz łączenia kar odnosi się również do tej kary lub kar łącznych. Nie stwierdzono, by skazany w okresie odbywania którejkolwiek kary dopuścił się kolejnego przestępstwa. Zatem nie zrealizowała się negatywna przesłanka łączenia kar przewidziana w zacytowanych przepisach.

Orzekając karę łączną pozbawienia wolności w **punkcie 1.** wyroku Sąd kierował się dyrektywami określonymi w art. 85a kk oraz zastosował tzw. zasadę asperacji (zasadę mieszaną), stosownie do oceny stopnia związku podmiotowego, przedmiotowego i czasowego łączącego poszczególne przestępstwa.

Zauważyć trzeba, że od dnia 1 lipca 2015r. ustawodawca wprowadził nowy przepis – art. 85a kk – o brzmieniu orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Jego wprowadzenie zostało ocenione pozytywnie, bowiem dotychczas w polskich ustawach karnych bardzo brakowało przepisu określającego tzw. ogólne dyrektywy wymiaru kary łącznej (J. Majewski, op. cit., s. 306). Z rozważań przywołanego komentatora (ibidem, s. 308) należy przyłączyć się do poglądu, że partykuła przede wszystkim eksponuje w art. 85a kk cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, to wyróżnia je w stosunku do potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W rezultacie

przepis ten ustanawia osobny, zamknięty katalog ogólnych dyrektyw wymiaru kary łącznej (odrębny od katalogu z art. 53 kk) składający się z dwóch dyrektyw: dyrektywy prewencji indywidualnej (szczególnej) oraz dyrektywy prewencji generalnej (ogólnej), a jednocześnie wyznacza, że pierwsza z nich ma być dyrektywą wiodącą.

Akceptując przywołany pogląd należało się zastanowić, czy ukonstytuowanie w art. 85a kk ogólnych dyrektyw wymiaru kary łącznej dezaktualizowało dotychczasową praktykę określania jej wysokości w zależności od oceny nasilenia związku przedmiotowego, podmiotowego i czasowego spajającego przestępstwa, za które wymierzono kary podlegające łączeniu. W tym aspekcie należało przyznać, że uzależnienie ukształtowania kary łącznej na zasadzie absorpcji, asperacji lub kumulacji od istnienia (lub braku) związku przedmiotowego, podmiotowego i czasowego przestępstw nie wynikało wprost z żadnego z przepisów kodeksu karnego (wcześniej kodeksu karnego z 1969 roku), ale było wynikiem dorobku doktryny i judykatury. Zarazem i komentatorzy, i sądy wskazywały, że to właśnie wymogi prewencji indywidualnej i generalnej przemawiają by wymiar kary łącznej uzależniać od oceny nasilenia związku przedmiotowego, podmiotowego i czasowego spajającego konkretne przestępstwa. **Dlatego w ocenie Sądu Okręgowego treść art. 85a kk jedynie potwierdza trafność dotychczasowych rozwiązań orzeczniczych dotyczących zasad kształtowania kary łącznej** (tak samo P. Kozłowska-Kalisz [w:] M. Mozgawa (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2015, teza 1 in fine do art. 85a kk). W rezultacie w rozważaniach odnoszących się do wysokości wymierzonej skazanemu kary łącznej uprawnione było odwołanie się do orzeczeń odnoszących się do poprzednio obowiązującej regulacji zagadnienia kary łącznej (choć operowały one pojęciem zbiegu realnego).

W orzecznictwie wskazuje się, że zasada absorpcji (najkorzystniejsza z możliwych) znajduje zastosowanie **tylko** w tych wypadkach, gdy zachodzi **ścisły** związek podmiotowy i przedmiotowy między pozostającymi w zbiegu przestępstwami sprawiający, że granica pomiędzy zbiegiem pomijalnym i zbiegiem realnym nie jest wyraźnie zarysowana. Przez związek podmiotowo-przedmiotowy rozumie się głównie podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację i czas popełnienia każdego z nich (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 2.07.1992r., II AKr 117/92, KZS 1992/3-9/50). Charakter więzi zachodzących między pozostającymi w realnym zbiegu przestępstwami, objawiającej się swartością czasową, ale i popełnieniem czynów powiązanych ze sobą wspólnym zamiarem czy ciągiem działań sprawcy sprawia, że przy tego typu sytuacjach zaciera się indywidualny charakter poszczególnych przestępstw, a ponownej oceny wymaga całe zjawisko, na które złożyły się wszystkie przypisane czyny. **Dopiero** taka sytuacja może prowadzić do zastosowania pełnej absorpcji (wyrok SA w Gdańsku z dnia 5.11.1998r., II AKa 260/98, Biul. SA w Gdańsku 1999/1/108). Podobnie Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 8 marca 2001r. (II AKa 59/01, Prok. i Pr. 2002/3/21) zauważył, że zasadę absorpcji stosuje się, gdy przestępstwa objęte realnym zbiegiem w liczbie nie więcej niż dwa wskazują na bliską więź przedmiotową i podmiotową, są jednorodnjowe i popełnione zostały w bliskim związku czasowym i miejscowym, stanowiąc jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem, mimo godzenia w różne dobra osobiste. Całkowitą absorpcję można zastosować albo wtedy, gdy **wszystkie czyny** wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową, albo orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś inne szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 14.03.2012r., II AKa 51/12, Lex nr 1143438). Absorpcja czy wymierzenie kary łącznej zbliżonej w swojej wysokości do najsurowszej kary jednostkowej jest uzasadnione w sposób szczególny w dwóch przypadkach: zbiegu bardzo poważnego przestępstwa z przestępstwem lub przestępstwami wyraźnie mniej groźnymi oraz w sytuacji, gdy przyjęcie wielu przestępstw zamiast jednego jest merytorycznie wątpliwe ze względu na nieostrość kryteriów jedności czynu czy przestępstwa, tzn. gdy między przestępstwami istnieje ścisły związek rzeczowy, np. objęcie jednym planem działania, choć art. 12 kk nie znalazł zastosowania. Nadto wymiar kary łącznej w oparciu o zasadę absorpcji może mieć miejsce w takich przypadkach, gdy z dwóch lub więcej przestępstw pozostających w zbiegu jedno dominuje w ocenie całości zdarzenia lub gdy związek czasowo-przestrzenny między nimi jest ścisły (wyrok SA w Warszawie z dnia 22.10.2015r., II AKa 307/15, Lex nr 1940502).

W węźle utworzonym **w punkcie 1.** wyroku połączono dwie kary jednostkowe wymierzone za:

- czyn z art. 280 § 1 kk w zb. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełniony dnia 19 marca 2014r. na szkodę P. B. i K. G. [**2.**],
- czyn art. 278 § 1 kk popełniony dnia 22 lipca 2014r. na szkodę K. M. [**3.**]

oraz karę łączną, której podstawą były kary jednostkowe wymierzone za czyny popełnione dnia 14 lutego 2015r.:

- art. 280 § 2 kk w zb. z art. 157 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na szkodę D. R.kiego [**4.a)**]
- i art. 157 § 2 kk na szkodę M. B. [**4.b)**].

A. S. dopuszczał się przestępstw przeciwko mieniu, ale również przeciwko życiu i zdrowiu. Były to czyny popełnione na szkodę różnych pokrzywdzonych, a bliskość czasowa łączyła wyłącznie przestępstwa dokonane dnia 14 lutego 2015r. (niemniej osoby pokrzywdzone były inne). A. S. dopuszczał się przestępstw w perspektywie czasowej blisko jednego roku. Toteż czyny (za które połączono kary) nie cechowały się tak bliskim związkiem podmiotowym, przedmiotowych i czasowym, który ewentualnie uzasadniłby wymierzenie kary łącznej na zasadzie absorpcji (lub zbliżonej do absorpcji).

Popołnienie przestępstw podobnych w bliskich odstępach czasu uzasadnia znaczną absorpcję w wymiarze kary łącznej, ale dopuszczenie się ich na szkodę różnych pokrzywdzonych – odstąpienie od absorpcji pełnej na rzecz częściowej kumulacji, gdyż oznacza niekompletność kryteriów ścisłego związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się realnie przestępstw (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 7.03.1991r., II AKr 15/91, KZS 1991/3/12). Tak samo częściowa kumulacja jest uzasadniona w przypadku popełnienia przestępstw jednorodząjowych, nawet na szkodę tego samego pokrzywdzonego, ale w znacznych odstępach czasowych bądź bliższych czasowo, ale na szkodę różnych pokrzywdzonych. Dostrzegając specjalizację skazanego A. S. w dokonywaniu przestępstw przeciwko mieniu – nie można przyjąć, że podobieństwo popełnianych przestępstw zawsze stanowi okoliczność łagodzącą. Raczej świadczy o niepoprawności sprawcy i jego konsekwencji, czy wręcz premedytacji w dążeniu do łamania porządku prawnego (postanowienie SN z dnia 5.01.2011r., II KK 172/10, OSNKW 2011/2/13).

Normy prawa karnego materialnego określają w sposób ogólny zasady orzekania kary łącznej. Nie zawierają one nakazu kierowania się wyłącznie dyrektywą pełnej absorpcji w odniesieniu do każdego skazanego. Skoro z przepisów nie wynika obowiązek kształtowania wymiaru kary łącznej przy zastosowaniu tylko jednej dyrektywy, najbardziej korzystnej dla skazanego, to posłużenie się zasadą częściowego pochłaniania nie może stanowić jakiegokolwiek naruszenia prawa materialnego (por. wyrok SN z dnia 17.05.2000r., IV KKN 39/99, Lex nr 51104).

Łącząc wskazane wyżej kary Sąd uprawniony był do ukształtowania kary łącznej w granicach od 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (minimum wyznaczone przez karę łączną wymierzoną w sprawie opisanej w punkcie [**4.**]) do 11 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar ze spraw z punktów [**2.**] i [**3.**] oraz kary łącznej ze sprawy z punktu [**4.**]). Sąd orzekł karę łączną 10 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności w górnej połowie powstałego przedziału. Decydującym kryterium były odstępstwa między poszczególnymi czynami, ich różnorodząjowość, brak tożsamości osób pokrzywdzonych oraz zachowanie A. S.kiego w zakładzie karnym.

Opinia o skazanym (k. 28-32) wskazuje na ledwo poprawny przebieg procesu resocjalizacji. Skazany wykazuje istotne cechy demoralizacji, z trudem kontrolowaną postawę buntu oraz opozycji przeciwko uznawanym wzorcom zachowań i autorytetom. Skazany karę pozbawienia wolności odbywa w systemie programowanego oddziaływania. W związku ze zdiagnozowanym uzależnieniem mieszanym, osadzony został objęty oddziaływaniami terapeutycznymi dla osób uzależnionych od środków odurzających lub psychotropowych. Osadzony odbywał terapię w drugiej połowie 2016 roku. Ukończył program podstawowej psychoterapii uzależnienia w formie programu ograniczonego do zajęć edukacyjnych: zdobył wiedzę i miał możliwość przyjrzenia się różnym aspektom swojego funkcjonowania w związku z uzależnieniem. A. S. miał świadomość, że istnieje u niego problem z zażywaniem substancji, po terapii nieco wyraźniej identyfikuje objawy uzależnienia i straty wynikające z używania środków psychoaktywnych, ale jeszcze znacznie minimalizuje, racjonalizuje i im zaprzecza. Z opinii wynika, że zachowanie A. S. w warunkach izolacji więziennej było zmienne i niestabilne. Skazany okresowo narusza obowiązującą w jednostkach penitencjarnych dyscyplinę

oraz porządek. Posiada skłonność do lekceważenia powszechnie obowiązujących unormowań legislacyjnych, co niejednokrotnie determinowało wyciąganie wobec niego konsekwencji dyscyplinarnych. Niestabilność zachowania cechująca się gwałtownymi reakcjami osadzonego przyczyniła się do utrzymania pierwotnej klasyfikacji do odbywania kary w zakładzie karnym typu zamkniętego dla młodocianych. Jakkolwiek A. S. w ostatnim okresie prezentuje właściwe postawy wobec funkcjonariuszy, to przejawia też inklinacje do nieodpowiedniego zachowania wobec przełożonych. Niejednokrotnie artykułował wobec funkcjonariuszy ofensywne oraz obraźliwe zwroty. W gronie osadzonych funkcjonuje nieprawidłowo. W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności kilkukrotnie uczestniczył w sytuacjach konfliktowych, w ramach których podejmowano zachowania agresywne. Osadzony posiada utrwalone tendencję do inwazyjnego rozwiązywania sytuacji trudnych oraz problemowych (opis 4 sytuacji znajduje się w opinii). A. S. był 5 razy nagrodzony regulaminowo, po raz ostatni we wrześniu 2018 roku (za wykonanie prac plastycznych na rzecz oddziału mieszkalnego i prawidłowe wywiązywanie się z obowiązków wynikających z nauczania). Równolegle skazanemu sporządzono 15 wniosków o wymierzenie kary dyscyplinarnej – finalnie został 12 razy ukarany dyscyplinarnie, po raz ostatni w dniu 25 czerwca 2018r. Dyscyplinowany był głównie za udział w bójkach, pobicie innego skazanego, obraźliwe i znieważające zachowanie wobec funkcjonariuszy oraz niszczenie mienia ZK. Z uwagi na kilkukrotne naruszenie przez osadzonego w poważnym stopniu obowiązującej w ZK dyscypliny, wymierzano mu również najsurowsze kary dyscyplinarne w postaci umieszczenia w celi izolacyjnej. W związku z podejmowaniem przez osadzonego zachowań zagrażających bezpieczeństwu zakładu, Komisja Penitencjarna pozbawiła go możliwości nauczania w zakresie nieobjętym nauczaniem obowiązkowym.

To co przytoczono oznacza, że proces resocjalizacji przynosi niewielkie rezultaty, toteż powinien być kontynuowany w dotychczasowych warunkach izolacji penitencjarnej. Jak podnosi się w judykaturze (np. wyrok SA w Katowicach z dnia 26.04.2006r., II AKA 113/06, Lex nr 196116) na wymiar kary łącznej w wyroku łącznym poza zasadami określonymi w art. 86 kk wpływ ma zachowanie skazanego w zakładzie karnym, w którym odbył poszczególne kary. Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej musi mieć wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Absorpcję należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy – przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilku przestępstw (wyrok SA w Warszawie z dnia 12.07.2000r., II AKA 171/00, OSA 2001/2/5).

W kontekście dyrektyw określonych w art. 85a kk należało zauważyć, że suma kar wynosiła 11 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (a przy uwzględnieniu kar jednostkowych – 12 lat). Wymierzenie skazanemu kary łącznej łagodniejszej niż orzeczone 10 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności nijak by się miało do spełnienia celów prewencji indywidualnej. Skazany za sprawą takiego orzeczenia zostałby utwierdzony w przekonaniu, że wielość przestępstw popłaca, bo umożliwi uzyskanie złagodzenia kary w wyniku wydania wyroku łącznego. Postulowany przez skazanego i obrońcę wymiar kary byłby niemożliwy do pogodzenia w wymogami prewencji generalnej.

Przywołane okoliczności upoważniały do stwierdzenia, że wymierzona kara łączna stanowić będzie prawidłową syntetyczną, całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą oraz celową – z punktu widzenia prewencyjnego – reakcją na popełnione przez niego czyny. Nie pogarsza sytuacji skazanego (co w przypadku wydania wyroku łącznego wedle dotychczas ukształtowanej tradycji orzeczniczej nie powinno nastąpić, chociaż należy odnotować także poglądy przeciwstawne zaprezentowane w ostatnim czasie m. in. w wyroku SN z dnia 21.08.2007r., II K 96/07, OSNKW 2008/1/6; wyroku SA w Krakowie z dnia 31.05.2007r., II AKA 96/07, KZS 2007/7-8/56; postanowieniu SN z dnia 23.01.2007r., IV KK 459/06, Prok. i Pr. 2007/6/7).

W punkcie 3. wyroku na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono:

- ze sprawy **VIII K 270/14** Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie okres tymczasowego aresztowania od dnia 21 marca 2014r. do dnia 3 kwietnia 2014r.,
- ze sprawy **VIII K 675/14** Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie okres zatrzymania dnia 20 września 2014r., dnia 21 września 2014r. oraz dnia 22 września 2014r.,

- ze sprawy **XII K 105/15** Sądu Okręgowego w Warszawie okres tymczasowego aresztowania od dnia 14 lutego 2015r. do dnia 22 grudnia 2015r.

Początek odbywania kary łącznej określono na dzień 28 grudnia 2015r. na godz. 4:00 (punkt 2. wyroku). A. S. od dnia 22 grudnia 2015r. do dnia 28 grudnia 2015r. – równoległe z tymczasowym aresztowaniem do sprawy XII K 105/15 Sądu Okręgowego w Warszawie – odbywał karę zastępczą 6 dni pozbawienia wolności związaną ze skazaniem za wykroczenie przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawie XI W 7215/14. Zgodnie z art. 80b § 5 kpk ten sam okres czasu nie może być zaliczony na poczet różnych kar.

Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach wymienionych w punkcie 4. uzasadnianego orzeczenia, nie objęte wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu.

W dalej idącym zakresie (punkt 5. wyroku) postępowanie podlegało umorzeniu. Nie było podstaw do połączenia kary ograniczenia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie wydanym w sprawie **VIII K 80/14 [1.]**, gdyż kara ta została już wykonana.

* * *

Wreszcie należało przejść do zagadnienia względności ustawy, to jest rozstrzygnięcia, czy przepisy obowiązujące do dnia 30 czerwca 2015r. nie byłyby względniejsze dla skazanego. Dalsze rozważania odnosić się będą do regulacji prawa materialnego sprzed nowelizacji.

Stosownie do treści art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015r.) jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Łączeniu ze sobą podlegają kary tego samego rodzaju. Dopuszczalne jest również połączenie kary pozbawienia wolności oraz kary ograniczenia wolności i wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności według zasad przewidzianych w art. 87 kk. Stosownie natomiast do brzmienia art. 86 § 1 kk in principio sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach. W przypadku łączenia kar grzywny sąd określa na nowo wysokość stawki dziennej, kierując się wskazaniem określonymi w art. 33 § 3; wysokość stawki dziennej nie może jednak przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 kk).

Wyrok łączny jest instytucją karnoprocesową, której zadaniem jest realizacja prawa karnego materialnego w zakresie kary łącznej wobec osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów na kary tego samego rodzaju lub inne podlegające łączeniu. Istota tego wyroku sprowadza zaś skazania za przestępstwa objęte różnymi wyrokami do takiej sytuacji, jaka miałyby miejsce gdyby wszystkie popełnione przez sprawcę i pozostające w zbiegu realnym przestępstwa były ujawnione i następnie objęte jednym postępowaniem i tym samym zachodziły warunki do orzekania w wyroku skazującym kary łącznej (wyrok SA w Szczecinie z dnia 14.12.2006r., II AKa 150/06, Lex nr 283399).

Analiza dat popełnienia przez **A. S.** poszczególnych przestępstw, jak też dat wydania wyroków prowadziła do wniosku, iż w zbiegu realnym (**dawny art. 85 kk**) pozostawały czyny, za które został on skazany wyrokami:

- **[1.]** Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie **z dnia 11 czerwca 2014r.** (sygn. akt **VIII K 80/14**),
- **[2.]** Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie **z dnia 2 września 2014r.** (sygn. akt **VIII K 270/14**).

Przestępstwa, których dotyczą te wyroki zostały popełnione do dnia 24 stycznia 2014r. [1.] oraz dnia 19 marca 2014r. [2.], czyli **przed dniem 11 czerwca 2014r.** (data wydania wyroku w sprawie **VIII K 80/14** [1.] – **data graniczna realnego zbiegu przestępstw**).

W zbiegu z żadnym innym przestępstwem nie pozostawał czyn popełniony przez A. S. dnia 22 lipca 2014r., za które został on skazany przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie w sprawie **VIII K 675/14** [3.]. Tymczasem wedle zasad obowiązujących przed dniem 1 lipca 2015r. nie jest możliwe objęcie wyrokiem łącznym kary wymierzonej za przestępstwo popełnione po wydaniu wyroku skazującego za inne, wcześniej dokonane przestępstwo (wyrok SN z dnia 10.02.2005r., V KK 427/04, Prok. i Pr.-wkl. 2005/ 9/4).

Natomiast w zbiegu jedynie ze sobą (a nie innymi przestępstwami) pozostawały czyny popełnione przez A. S. dnia 14 lutego 2015r., za które został skazany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie **XII K 105/15** [4.] na kary jednostkowe pozbawienia wolności – karę łączną pozbawienia wolności wymierzono już w tym wyroku.

Stosując przepisy stare Sąd mógłby połączyć kary wymierzone za przestępstwa opisane pod pozycjami [1.] i [2.]. Poza węzłem kary łącznej pozostałyby: kara 1 roku pozbawienia wolności wymierzona za czyn z pozycji [3.] oraz kara łączna 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzona wyrokiem opisanym pod pozycją [4.]. Zakładając hipotetycznie, że za czyny z punktów [1.] i [2.] orzeczono by karę łączną z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji (to jest karę 2 lat pozbawienia wolności), to obok niej A. S. musiały odrębnie odcierpieć też kary: 1 roku pozbawienia wolności [3.] oraz 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności [4.]. **Suma tych kar wyniosłaby 11 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.** Tymczasem przy zastosowaniu przepisów nowych wymierzono karę łączną 10 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. **Dlatego przepisy stare nie były względniejsze dla skazanego.**

* * *

Bazując na treści art. 624 § 1 kpk Sąd zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów procesu, wydatkami obciążając Skarb Państwa.

O wynagrodzeniu obrońcy Sąd orzekł na podstawie art. 29 ust. 1 Ustawy z dnia 26 maja 1982r. Prawo o adwokaturze (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 2368) w zw. z § 17 ust. 5 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016r., poz. 1714 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

* * *

(...)